

Kanakoole on murust väga raskesti tõrjutav.

Kuidas kanakoolmest lahti saada?

Minu aias kasvab taim, kes on valutanud nii muru kui lillepeenrad ja tükkinud isegi kasvuhoonese. Välja näeb ta nagu kraavipervel kasvav varsakabi, kuid kasvab igal pool, kus pole kuigi niiske maa. Ei oska temast lahti saada. Mida peaksin tegema?

Vastab

MARIANNA-HELEENE SAAR

Kanakoole (*Ranunculus ficaria*), varasema nimetusega *Ficaria verna*, on mitmeaastane madalakasvuline erkollaste õielehtedega taim. Lehed on tal südajad või neerjad, varred tõusvad. Taim üleni läikiv, meenutab pisikest varsakapja. Juured piklikmunajate mugulatega. Alustab kasvu varakult, kohe pärast lume sulamist ning moodustab puude all ja niisketil muruplatsidel koos sinililliaga erksavärvilisi kogumikke.

Meie tingimustes õitseb aprillismais. Pärast õitsemist moodustab lehekaenaldes sigisibulaid, mis valminult mullale varisevad. On putuktolmleja. Kuna varakevadel liigub putukaid vähe, jäävad õied tavaliselt viljastamata ning taim paljuneb peamiselt juuremugulate ja sigisibulatega.

Eestikeelse nime on saanud ilmselt sellest, et kanad on kevadel söönud mürgiseid sigisibulaid ja sellest haigestunud või surnud.

Looduslikult on levinud Euroaasias, aga viidud ilutaimena Põhja-Ameerikasse, kus nad on metsistunud ning risustanud rahvusparke. Seal on ka uuritud mitmesuguseid tõrjevõimalusi.

Kõik taimeosad on õitseajal mürgised, kuid mürk on üsna nõrgatoimeline ja laguneb kuumutamisel või kuivatamisel. Varakevadel enne õite puhkemist on noored lehed söödavad ning väga C-vitamiini rikkad, leides kasutamist nn verduhastavates salatites. Varred meenutavad sparglit ja neid on samuti toiduks kasutatud. Pärast õitsemist taime mürgisus kaob.

Kirjanduse andmeil on taime mitu tuhat aastat kasutatud rahvameditsiinis hemorroidide ja maohaavandite ravimisel. Värske taime mahl võib aga tundlikule nahale põhjustada nahaärritusi.

Kanakoole kasvab kõikjal Eestis, kuid eelistab paepealseid lubjarikkaid muldi ja seetõttu on teda Lõuna-Eesti happelise reaktsiooniga muldadel vähem.

Talv teda ei kahjusta, kuid ta ei talu pikaajalist üleujutust kevadel. Võib moodustada soodsal kasvukohal tihedaid mitmekorruselisi padjandeid. Olles väga agressiivse kasvuga, pidurdab ta naabruses olevate taimede (eriti liblikõieliste) kasvu. Pärast õitsemise lõppu ja sigisibulate valmimist taim kuivab ja kaob, kuid mulda jääb arvukalt si-

gisibulakesi, mis jalanõudega ja muruhooldusriistadega laiali kantakse.

Taim on väga raskesti tõrjutav. On soovitatud kolme tõrjeviisi.

Käsitsi väljakitkumist (-kaevamist), kui murus või püsilillepeenral on üksikud taimed või kogumikud. Need tuleb ettevaatlikult välja kitkuda või kühvliga üles kaevata. Lahti saate ainult siis, kui on õnnestunud kokku koguda kõik mugulakesed ja sigisibulad. Põletage see saak, ärge viige komposti ega prügilasse.

Keemiline tõrje annab tulemusi ainult glüfosaatidega töötlemisel. Meil kasutatavatest herbitsiididest põhinevad glüfosaadil Roundup, Roundup Gold ja Rodeo. Need kõik on väga mürgised! Pritsimiseaeg on lühike. Pritsida tuleb taime õitseajal ja siis, kui õiekroon on avatud. Pilves ilmaga ja õhtupoolikul taim sureb varakult õied, siis on herbitsiidi mõju väike. Õhutemperatuur peab pritsimise ajal olema vähemalt 15°. Vihma ei tohi tulla varem kui 12 tundi pärast pritsimist.

Mehaaniline tõrje seisneb maa-pinna koorimises. Lükake buldooseriga vähemalt 20 cm paksune mullakiht koos sibulatega kokku, viige aiast minema ja kuumutage läbi (põletage). Veenduge enne mulla uuesti kasutamist, et kõik sigisibulakesed on hävinud. See moodus on muidugi väga töömahukas, kuid siiski võimalus uus aed rajada.